La violència que la pandèmia ha amagat

El confinament va fer caure un 40% els casos de violència contra infants i adolescents però les persones expertes estan convençudes que n'hi ha hagut més que mai

[inicicentrareport]És una realitat difícil d'assimilar. La violència contra menors transcorre **invisible**, en la majoria dels casos, per la indefensió i la incapacitat, fins i tot, de les víctimes per trencar el silenci. El **80% dels casos** tenen lloc en l'entorn familiar, dins mateix del nucli referent de les criatures, fet que sumeix encara més els infants en el desconcert i el patiment en veure's frustrada la recerca de protecció que necessiten.

La pandèmia no ha fet més empitjorar-ho. Les alertes de casos de violència al sistema de protecció de la infància **han caigut un 40% en els mesos del confinament**, però les persones expertes estan convençudes que n'hi ha hagut més que mai.

Tancats a casa i sense serveis externs de detecció com les escoles, els casals o les revisions mèdiques, **la violència ha transcorregut silenciosa**. "El que estem veient és la punta de l'iceberg", alerta la coordinadora de la Unitat d'Atenció a les Violències vers la Infància i l'Adolescència (EMMA) de l'Hospital Vall d'Hebron, Anna Fàbregas.

Segons dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, el 2020 es van notificar **1.850 casos menys** de menors afectats per violència respecte el 2019, unes xifres que no concorden amb la crisi econòmica i social a la qual ens ha sumit la pandèmia. Des de la seva posada en funcionament al novembre, l'equip del Vall d'Hebron -referent de tota l'àrea de Barcelona ciutat- atén **20 casos de violència al mes**.

Parlem amb la seva coordinadora, Anna Fàbregas, per conèixer a fons com aborden aquesta realitat invisibilitzada:

[GotaVerdaPle] **Quins casos de violència esteu atenent?**
[nointext]
Fa dues setmanes vam atendre cinc casos, tres d'ells greus, detectats a l'escola. Són infants que arriben amb morats, el professor o la professora pregunta, i a vegades ho expliquen i altres vegades no. Un d'aquests casos tenia un hematoma lineal compatible amb un cinturó... Però també en tenim de violència sexual, psicològica o, per exemple, infants que presencien violència masclista a casa, per tant, també són víctimes.

De forma més freqüent atenem casos de violència per negligència, és a dir, criatures mal alimentades, que no van adequadament vestides per l'època de l'any, amb falta d'higiene o, fins i tot, que pateixen intoxicacions per medicaments o drogues.

Però cal dir que una violència no ve gairebé mai sola. Sovint, en porta d'altres associades. Quan detectem, per exemple, violència per tracte negligent, estem molt al cas que en un context d'estrés o tensió no acabi amb una violència més física o verbal.
[intext2]

Quines violències són més freqüents?

Violència física (afecta 1 de cada 10 infants), sexual (afecta 1 de cada 5 infants), emocional/psicològica (3 de cada 10 infants), per negligència (la més freqüent), i per exposició a violència de gènere.

[GotaVerdaPle] **Com més petites les criatures, més vulnerables...**

Sí, els infants més petits estan molt indefensos. Per sota dels 3 anys només detectem morats, violència física, fractures sospitoses,... I aquí els radiòlegs pediàtrics tenen un paper importantíssim perquè analitzen la fractura i miren si quadra amb l'explicació que rebem. Els nens i nenes més grans t'ho poden arribar a explicar, però també triguen més temps a fer-ho. Segons les dades que tenim, entre 7 i 8 anys.

[GotaVerdaPle] **Com es tracta un cas de violència en menors?**

Hi ha tres elements clau. El primer és donar credibilitat a la víctima. Mai podem dubtar del que ens explica un infant o adolescent. No hem de fer preguntes de l'estil: "Per què no m'ho havies dit abans?", etc. Si ho fem, en certa manera, els estem culpabilitzant i hem de tenir en compte que el més probable és que la víctima arrossegui anys de patiment. I un infant que acumula aquest nivell de patiment pot sentir-se molt malament si no el creiem: pot tenir vergonya, temor, sentir-se desprotegit... El segon punt important és fer un bon acompanyament emocionalment. I, finalment, donar protecció.

[GotaVerdaPle] **Com es poden detectar aquests casos?**

Cal molta formació i sensibilitació, sobretot per part dels professionals que treballen amb la infància i l'adolescència. L'escola té un paper importantíssim, per exemple. Pot veure lesions o un canvi de rendiment acadèmic brusc. Fins i tot les amistats poden tenir un paper clau... El nostre equip escolta històries molt dures i quan revisem un cas ens adonem que aquest infant o adolescent feia temps que demanava ajuda: informes d'urgència, dolors abdominals, atacs d'angoixa,...Si no preguntem és difícil que ens n'adonem, però el cert és que també cal saber preguntar i trobar el moment adequat.

[GotaVerdaPle] **I a les nostres criatures, quines eines els podem donar?**

Els hem d'apoderar. Els nens i les nenes, quan són petits, no són capaços d'entendre moltes vegades el que està passant, però sí que tenen molt clar quan una cosa que els agrada o no. Hem d'explicar-los les parts íntimes del cos, dir-les pel seu nom, promoure l'educació afectivo-sexual, dir-los que ningú que no sigui la mare o el pare quan els banyen o la metge si els fa la revisió no ha de tocar res que ells no vulguin i ells tampoc ho han de fer.

[noticiadiari]96/261[/noticiadiari]

[GotaVerdaPle] **Potser ens pot el fet de pensar que no ens passarà...**

És així. Tenim la sensació que no ens passarà. Però per desgràcia passa en totes les famílies i en tots els nivells socioeconòmics. No podem mirar cap un altre costat. I hem de tenir present que les conseqüències, sobretot en salut mental, són molt greus. En el moment agut, un 50-60% dels infants poden tenir símptomes d'estrés posttraumàtic. D'aquests, fins a un 50% tindran alguna seqüela a mig/llarg termini. I és que quan un infant està permanentment en alerta, provoca que les hormones de l'estrés estiguin sempre elevades i això està íntimament relacionat amb el fet de tenir

més probabilitat de patir diabetes, malalties immunològiques, etc. El cost en salut és elevadíssim.

[GotaVerdaPle] **I les famílies també en som víctimes...**

I tant, però és que a més observem cicles intergeneracionals de violència. Hem tingut casos que en plena consulta la mare de cop se'ns ha desmuntat i ens ha explicat que havia passat pel mateix. Per això davant d'un cas de violència donem acompanyament als infants però, també, a les seves famílies.

[ficentrareport] [enquestaregistre]